

Seat No. : _____

09B-107
May-2015
B.A., Sem.-II
CC-111 : Gujarati

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના :** (1) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.
(2) મુદ્દાસર લખાણ અપેક્ષિત છે.

1. ઊર્મિકાવ્યની વ્યાખ્યા આપી, તેનાં વ્યાવર્તક લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. **14**
અથવા
ગુજરાતી સાહિત્યમાં ઊર્મિકાવ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ તમારા શબ્દોમાં આલેખો.
2. ‘કલાપીનો કાવ્ય કલાપ’ને આધારે કલાપીની કવિ તરીકેની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ સ્પષ્ટ કરો. **14**
અથવા
‘કલાપીની કવિતા એટલે એના અંગત જીવનનો ઉદ્ગાર’ – આ વિધાનની સમીક્ષા કરો.
3. (અ) કોઈપણ એક વિશે નોંધ લખો : **7**
(1) ‘કલાપીનો કાવ્ય કલાપ’નાં ખંડકાવ્યો
(2) કલાપીનાં પ્રણયકાવ્યો
(3) કલાપીની ગઝલોમાં આધ્યાત્મિકતા
- (બ) કોઈપણ એક વિશે નોંધ લખો : **7**
(1) ‘ભવિષ્યના કવિને’ કાવ્યમાં રહેલું બોધતત્ત્વ
(2) ‘કમલિની’ કાવ્યમાં પ્રકૃતિ નિરૂપણ
(3) ‘એક ધા’ કાવ્યમાં કવિની વેદના અને પ્રાયશ્ચિત
(4) ‘વીણાનો મૃગ’ કાવ્યમાં વ્યક્ત થતી કરુણતા

4. (અ) કોઈપણ બે છંદોના બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : 4
- (1) પૃથ્વી
 - (2) વસંતતિલકા
 - (3) શાર્દૂલ વિકીડિત
 - (4) હરિગીત
- (બ) કોઈપણ ત્રણ પંક્તિઓના છંદ ઓળખાવો : 3
- (1) પ્રસરી રહી ચોપાસ શાખાઓ શૈલરાજની,
ન જણાય જશે કેવી, સંધ્યા એ મધ્ય આજની !
 - (2) મને વ્હાલી લાગી, પ્રથમ મળતાં, હું તું જ થયો.
 - (3) બેસીને કોણ જાણે, ક્યહીં પરભૂતિકા, ગાન સ્વર્ગીય ગાય.
 - (4) આકાશે તારાની ભાત, ધરતી હૈયે ફૂલ બિછાત,
સર્જ તો કાં સર્જ તાત ! માનવના મનમાં મધરાત.
 - (5) કાજલ તજે ન શ્યામતા, હીરો તજે ન શ્વેત,
દુરિજન તજે ન વક્તા, સજ્જન તજે ન હેત.
- (ક) કોઈપણ બે અલંકારોની વ્યાખ્યા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : 4
- (1) ઉત્પ્રેક્ષા
 - (2) શ્લેષ
 - (3) અતિશયોક્તિ
 - (4) દૃષ્ટાંત
- (ડ) કોઈપણ ત્રણ પંક્તિઓના અલંકાર ઓળખાવો : 3
- (1) વીજળી જેવી ચિત્તોડની સાંઢનેય આ ઘોડા નહીં આંબવા દે.
 - (2) ફરતી પીંછી અંધકારની, દીપ નહીં રંગાય.
 - (3) મહાત્મા ગાંધી મોટા દુશ્મન હતા, કોમવાદના.
 - (4) ઊગતા સૂર્યની સામે આવે છે મૃગ દોડતો,
ઊતરે ભાગમાં હાવાં, છલંગે ગઢ ફૂદતો.
 - (5) ઘોળા ધાવણ કેરી ધારાએ ધારાએ પીઘો કસુંબીનો રંગ.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

14

- (1) કલાપીનો જન્મ _____ ના દિવસે થયો હતો.
(a) 26-01-1874 (b) 26-01-1880
(c) 26-01-1890 (d) 26-01-1900
- (2) કલાપીનું મૂળ નામ _____ છે.
(a) નરસિંહજી (b) તખ્તસિંહજી
(c) સુરસિંહજી (d) ભાવસિંહજી
- (3) કલાપીએ રાજકોટની _____ કોલેજમાં માધ્યમિક શિક્ષણ મેળવ્યું.
(a) શામળદાસ (b) આત્મીય
(c) ભવન્સ (d) રાજકુમાર
- (4) કલાપી _____ યુગના સર્જક છે.
(a) મધ્યકાલીન (b) સુધારક
(c) સાક્ષર (d) ગાંધી
- (5) કલાપીએ _____ નામે પ્રવાસ પુસ્તક લખ્યું.
(a) હિમાલયનો પ્રવાસ (b) ચીનનો પ્રવાસ
(c) કાશ્મીરનો પ્રવાસ (d) બ્રહ્મ દેશનો પ્રવાસ
- (6) _____ ને કારણે કલાપીએ માધ્યમિક શિક્ષણનો અભ્યાસ છોડવો પડ્યો.
(a) પગની તકલીફ (b) આંખોની તકલીફ
(c) તાવ (d) ટાઈફોઈડ
- (7) કલાપીનું અવસાન _____ તારીખે થયું.
(a) 10-06-1900 (b) 10-06-1905
(c) 10-06-1910 (d) 10-06-1911
- (8) કલાપી ઉપનામ _____ કવિએ આપ્યું.
(a) કવિ કાન્ત (b) કવિ જટિલ
(c) કવિ સંચિત (d) કવિ ન્હાનાલાલ
- (9) કલાપીને 'યુવાનોના કવિ'નું બિરુદ _____ આપ્યું.
(a) શ્રી અનંતરાય રાવળે (b) શ્રી નવલરામ ત્રિવેદીએ
(c) સુંદરમે (d) શ્રી રામનારાયણ પાઠકે

- (10) કલાપીએ સૌપ્રથમ _____ નામની ગઝલ લખી.
(a) આપની યાદી (b) ફકીરી હાલ
(c) આપની રહમ (d) સનમ ને
- (11) 'મેનાવતી અને ગોપીચંદ' કૃતિનું સ્વરૂપ _____ છે.
(a) નવલકથા (b) સંવાદ
(c) પ્રવાસગ્રંથ (d) કવિતા
- (12) 'સારસી' ખંડકાવ્ય ઈ.સ. _____ માં રચાયું.
(a) 1880 (b) 1890
(c) 1895 (d) 1898
- (13) 'રસહીન ધરા થૈ છે, દયાહીન થયો નૃપ' – આ પંક્તિ _____ કાવ્યની છે.
(a) વીણાનો મૃગ (b) બિલ્વ મંગલ
(c) ભવિષ્યના કવિને (d) ગ્રામ્યમાતા
- (14) કલાપીનાં કાવ્યોને 'કલાપીનો કેકારવ' એવું નામ _____ આપ્યું.
(a) કવિ કાન્તે (b) શ્રી અનંતરાય રાવળે
(c) કનૈયાલાલ મુનશીએ (d) શ્રી વિજયરાય વૈદ્યે
-